

Eesti loodusteaduste olümpiaad

piirkonnavoos

Tagasiside uuringu kokkuvõte (osa V – vabavastused)

Jaanus Uibu, 11.04.15

Vabavastuselises küsimusteplokis oli piirkonnavoorus osalenud õpilastel tavapäraselt võimalus täiendada oma eelnenud valikvastuseid. Lähtuvalt varasemast vastuste analüüsist sai tänava küsimused veidi ümber sõnastatud. Ühtlasi vähenes nende arv kuuelt neljale.

- Esimese küsimuse, kus tuli loetleda olümpiaadiga seoses meeldinud asju, jätsin muutmata.
- Teist, probleeme uurivat küsimust sai vastuste ammendavuse huvides täpsustatud, mainides ettevalmistust, ülesandeid ja kohapealset korraldust. Siia mahutasin ka varem eraldi küsitud soovitusel olukorra parandamiseks. Originaalseid soovitusi on antud harva, enamasti on piirdutud probleemi ümbersõnastusega, nt: „anda rohkem lahendamisaega“, „teha lihtsamad ülesanded“ vms.
- Eelmisel aastal kasutatud sõbrale ELO kirjeldamise asemel palusin õpilastel sel korral jagada ideid, kuidas oleks võimalik suurendada nende koolikaaslaste osavõttu ELOst.
- Jätsin alles üksikutele juhtudel kasutatava võimaluse mõnd eelnenud valikvastust täpsustada.

Vabavastuste andmine ei olnud kohustuslik, aga seda tegi siiski **79 õpilast**, s.o **66%** kõigist uuringus osalenutest. Võrdluseks, eelmisel aastal andis vabavastuseid 63%. Ligi pooltel juhtudel vastati kõigile kolmele küsimusele. Teeb rõõmu, et vastamist võeti tõsiselt ja sooviti žüriile abiks olla.

1. Loetle asju, mis Sulle olümpiaadiga seoses meeldisid!

Sellele küsimusele anti tervelt 65 vastust (eelmisel aastal 45). Need hõlmasid nii ülesandekomplekte, kohapealset korraldust kui mõnel juhul ka eelnenud ettevalmistusperioodi.

❖ Ülesanded (huvitavad, elulised, väljakutset esitavad jm) – 39

- Meeldis see, et ülesanded olid huvitavad, mõned olid raskemad ja vahel tuli väga pingsalt mõelda ja kogu olümpiaad oli väga huvitav.
- Radooni, Thomas Midgley leiutised ja "Kirjasõbrale külla" ülesanded olid huvitavad ja sain häid teadmisi
- Samuti kartsin väga, et ei oska midagi, aga siiski oli ülesandeid, mille õiguses olin vägagi kindel. :)
- Samuti oli huvitav viimane libateaduse ülesanne, kuna enamus näiteid oli toodud päris elust.
- Mulle meeldis see, et teemad olid üsna huvitavalt valitud - minule igatahes meeldis! :)
- Olümpiaadil oli palju huvitavaid ülesandeid, väljastpoolt kooliprogrammi.
- Ülesannete loomingulisus ning see, et need olid päriselust võetud.
- Ülesanded olid seotud eluliste teemadega, mida oli tore näha.
- Sain katsetada oma teadmisi ning sain teada ka uusi asju.
- Mõnusalt rasked ülesanded (mõned isegi liiga rasked).
- Erinevad keemia ülesanded (reaktsioonid, võrrandid). (2 sarnast vastust)
- Oli piisavalt ka bioloogiaalaseid küsimusi ja teemasid.
- Ülesannetes oli vaja teada vähem kui ma arvasin.
- Ülesanded olid üldiselt huvitavad ja loogilised.
- Meeldis, et oli juures täiendavat teksti palju.

- *Thomas Midgley ülesanne oli väga tore.*
- *Väljakutse ja selle olümpiaadi raskus.*
- *Ülesannete alguses olevad tekstid.*
- *Ülesannete teksti põhjalikkus.*
- *Olümpiaadi pikkus ja raskus.*

Kõige rohkem kiideti, nagu tavaliselt, ülesandeid, tuues eelkõige välja nende huvitavust. Sel aastal ei mainitud küll ülesannete mitmekesisust, aga see-eest tunnustati korduvalt nende elulähedust ja aktuaalsust. Kiita said nii ülesannete mõnus raskus kui üllatav jõukohasus. Oli ka õpilasi, kellele meeldis võistlustöö pikkus ja tekstide põhjalikkus. Kiitust pälvis keemia ja bioloogia piisav esindatus, teemaplokkidest märgiti positiivselt ära „Hr Midgley leiutised“ (2 korral), „Kirjasõbrale külla“, „Radoon“ ja „Libateadus“.

❖ Uued teadmised ja kogemused – 20

- *Sain rohkem teada erinevate teemade kohta ja kogemust nii mahukate olümpiaadide lahendamisel.*
- *Oli huvitav teada saada teemade kohta mida enne ei teadnud.*
- *Sai huvitavaid asju teada ja teadmisi proovile panna.*
- *Tekstides oli palju vihjeid, sain rohkem teadmisi.*
- *Sai teada palju huvitavaid fakte ja infot.*
- *Targemaks saamine.*

Sisult sarnased olid ka vastused, kus kiideti olümpiaadi õpetlikkust.

❖ Toit ja jook – 6

- *Laual oli šokolaad ja kõrrejook, nii head kõrrejooki polegi varem saanud. (Lääne-Virumaa)*
- *Kohapeal anti juua ja šokolaadi. (Tallinn)*
- *Toit. (Pärnu, 2 x)*

Vähemalt Pärnu, Tallinna, Lääne, Lääne-Viru ja Viljandi maakondade korraldajad hoolitsevad pikal olümpiaadil ka õpilaste kehakinnituse eest (loodetavasti toimib see samuti teisteski piirkondades). Erilist kiitust väärrib Pärnu linn. Sealses keskkonnahariduskeskuses pr Virve Laube eestvedamisel korraldatud vahva Loodusteaduste Päev sisaldas lisaks loodusteaduste olümpiaadile ka toitlustamist ja erinevaid huvitegevusi nii õpilastele kui ka õpetajatele.

❖ Märksõnad – 5

- *Märksõnad, mille põhjal valmistasin, ja mis aitasid mul omandada uut kasulikku materjali.*
- *Märksõnad olid suhteliselt hästi ja täpselt ette antud.*
- *Märksõnu ei olnud ülemäära palju.*

Ettevalmistumiseks antud märksõnu kiideti sel korral tavatult palju.

❖ Seltskond – 6

- *Väga tore, et meid oli vähem ning oma tutvusringkond.*
- *Nägin teisi õpilasi, sõpru.*

Vaatamata individuaalsele lahendamisele leidis korduvalt kiitmist olümpiaadile kogunenud tore seltskond. Sedalaadi vastuseid anti väikese osavõtuga Lääne- ja Raplamaal, aga ka Harjumaal.

❖ Tekstide arusaadavus (venekeelsed vastajad) – 3

- *Tekst oli arusaadavas keeles.*
- *Ülesannete arusaadavus.*
- *Kõik oli arusaadav.*

Erinevalt mõnest varasemast korrast ei olnud venekeelsetel vastajatel sel korral eriti pretensioone ülesannete sõnastuse mõistetavuse suhtes, pigem tõsteti seda positiivselt esile.

❖ Ettevalmistumine – 3

- *Koos sõpradega õppimine, magnetsegajate kasutamine õppimise käigus.*
- *Juhendaja, kes enne olümpiaadi algust kõik üle kordas.*
- *Õpetajatega arutlemine erinevatel teemadel.*

ELO piirkonnavoore kestab neli tundi, aga korralik valmistumine selleks nõuab kindlasti märksa rohkem aega. Nii leidsidki mainimist ka ettevalmistuste käigus kogetud meeldivad elamused.

❖ Varia – 3

- *Meeldis, et oli nii palju aega.*
- *Keskonnahariduskeskus. (Pärnu)*
- *Reedel sai koolist ära.*

Tänavuse ajanappusega seotud laialdase nurina taustal leidis meeldival kombel ka üks vastaja, kes kiitis hoopiski aja piisavust. Osalejaid, kes hindasid olümpiaadi juures eelkõige reedel koolist ära saamist, oli kardetavasti mõnevõrra rohkem, aga vaid üks julges seda tunnistada.

2. Pane kirja kõik probleemid, mis häirisid Sind olümpiaadiks valmistumisel, kohapealse korralduse või ülesannete osas! Kuidas saaks neid asju parandada?

Sellele küsimusele vastas 68 õpilast. Harilikult on osalejate jaoks ELO piirkonnavoore põhiprobleem olnud ülesannete liigne raskus, aga et meie tänavune ülesannetekomplekt osutus kõigi aegade lihtsaimaks, laekus vastavaid nurinaid sel korral suhteliselt vähe. Hoopis suuremaks mureks osutus paljusid õpilasi töö mahukuse tõttu tabanud ajanappus. Samuti oli üle keskmise palju etteheiteid vormistusele ja töörahule olümpiaadiruumis. Välja toodi veel mitmeid olulisi probleeme, mida allpool ka kommenteerin.

❖ Ajapuudus, liiga pikad ülesanded, mahukas olümpiaaditöö - 17

- *Pidi palju lugema. Seda saaks parandada, andes vähem materjali lugemiseks ja püsides rohkem teemas. Seetõttu ei jõudnud ma kõike ära teha. Lisaks tahaksin olümpiaadi jaoks rohkem aega.*
- *See, et aega jäi natukene väheks, kasvõi pool tundi rohkem oleks aidanud*
- *Oli vähe aega, arvestades ülesannete suurt hulka (võiks olla 5 tundi).*
- *Teemad anti liiga laialdaselt, tekstid võiksid olla lühemad.*
- *Liiga vähe aega/liiga mahukad ülesanded.*
- *Ülesandeid oli 4 tunni kohta liiga palju.*

Ajapuuduse osas teeb žürii järgmise aasta olümpiaaditööd koostades vajalikud järeldused. Lahendamisaega me osalejate noorust arvestades ei pikenda, pigem kärbime veidi töö mahtu. Tekstist olulise info leidmine (funktsionaalne lugemine) on tähtis oskus, mida loodusteadlane peaks valdama, seetõttu ei ole usutav, et lugemist oluliselt vähemaks jääb. Lisaks pakuvad tekstid taustainfot, mis aitab ülesandeid laiemasse konteksti asetada ja neist rohkem õppida.

❖ Vormistus – 13

- *Natukene halvasti oli ülesannete kujundus. Pidi mõne ülesande puhul palju lehte keerama edasi-tagasi. (Kokku 6 sarnast kaebust.)*
- *Lahenduskäikude kirjutamiseks oli liiga vähe ruumi ja need ei mahtunud ära. (Kokku 3 sarnast kaebust.)*
- *Millimeetripaber oli väga halvasti paljundatud. (Kokku 2 sarnast kaebust)*
- *Samuti oleks võinud ülesannete kujundus olla ilusam (nagu see oli eelmine aasta).*
- *Koodi kirjutamise koht oli natuke liiga tume.*
- *Liiga palju erinevaid pabereid oli.*

Mitmed spetsiifilised etteheited kordusid tänavu mitmes ankeedis. Žürii pingutab olümpiaaditöö nägusa ja lahendajasõbraliku vormistuse nimel, aga täielikku rahulolu ei saa me kahjuks ka edaspidi garanteerida. Muuhulgas on raske saavutada kõigile sobivat ning samal ajal paberit säästvat lahendamisruumi, sest õpilaste käekirjad on erinevad, nagu ka lahenduskäigu ratsionaalsus. Asjaolu, et mõni ülesanne ei mahtunud ühele lehele, tulenes paratamatult selle pikkusest. Paljundamise ja/või printimise kvaliteedi eest hoolitsevad piirkondlikud korraldajad, mistõttu tasub sel teemal otse nende poole pöörduda.

❖ Ülesannete liigne raskus – 12

- *Liiga palju keerulisi teemasid (eriti 7. klassile, kes ei tea võib-olla keemiast ja füüsikast mitte midagi. Eelmine aasta oli mul selline probleem). Võiks olla veidi lihtsamini aru saadavad teemad. Ülesannetes liiga palju fantaseerimisülesandeid - veidi teaduslikumad ülesanded.*
- *Osad ülesanded olid keerulised ning polnud varem õppinud. Ülesanded võiksid olla lihtsamad.*
- *Keemia oli minu jaoks täiesti tundmatu osa (plii põlemine), pole seda õppinud nii palju.*
- *Keemia osa polnud me veel koolis õppinud ja ka keemiaõpetaja ei õpetanud meid.*
- *Liiga rasked ülesanded, pole koolis veel selliseid asju õppinud.*
- *Libateaduse ülesanne oli täiesti arusaamatu ja igav.*
- *Olümpiaadile oli kaasatud 9. klassis õpitav info.*
- *7. ja 8. klassi ülesanded võiksid olla erinevad.*

Kriitika keskendus koolis läbimata teemadele, mis tänavu hõlmasid põhiliselt keemiat. Selle probleemi teatavast paratamatusest kirjutasin valikvastuste analüüsis. Mis puutub nn fantaseerimisülesandeid ja „Libateadust“, siis nende osas oli ka vastupidiseid seisukohti. „Libateaduse“ arusaamatust ei kinnita ülesande kõrge keskmine lahendus. Üldiselt püüab žürii ülesandekomplekti koostades edaspidigi lähtuda mitmekesisuse printsiibist, kaasates töösse eritüübilisi ja varieeruva raskusastmega ülesandeid.

❖ Häirivad asjaolud toimumispaigas – 10

- *Häiris see ka, et seal klassis kus mina ülesandeid lahendasin, oli juhendaja, kes häiris keskendumist samal ajal arvutis klõbistamisega (trükkimine klaviatuuril) ja söömisega. (Tartu)*
- *Paljud olümpiaadil osalejad rääkisid üksteisega ja vahetasid infot, kui järelevaataja korraks minema läks. (Pärnu)*
- *Et kohale jõudes pidime nuputama, kuhu täpselt minna, juhatavaid silte polnud. (Rakvere)*
- *See, et kella patareid olid peaaegu tühjad ja see näitas valet aega. (Tartu)*
- *Šokolaadiga krõbistamine võistlusel, ei saa parandada. :] (Viljandi)*
- *Mind häiris see, et paljud inimesed sahmisid töö ajal. (Tallinn)*
- *Õpetajate omavaheline rääkimine meie töö ajal. (Paide)*
- *Õpetajal polnud anda kalkulaatorit. (Lihula)*
- *Ei antud mustandi lehte. (Tartu)*
- *Laud oli liiga väike. (Pärnu)*

Mitmes piirkonnavooru toimumispaigas häiris lahendajaid töörahu rikkumine nii kaasõpilaste kui üllatusena ka õpetajate poolt. Tõsisema probleemi korral soovitame end häirituna tundval õpilasel segajatele ise julgesti märkus teha, kuna enamus kohalviibijaist soovib tõenäoliselt töö ajal vaikust ja toetab seega korralekutsujat. Kaalume töövahendite varukomplekti ja mustandi lehe alaste soovitude lisamist piirkondlikele korraldajatele mõeldud juhendisse.

❖ Märksõnadega seotud probleemid – 5

- *Märksõnadest ja olümpiaadil osalemisest sain teada nädal enne selle toimumist. See tegi kurvaks.*
- *Märksõnad võiksid rohkem seletatud olla. (2 sarnast kaebust.)*
- *Piiratud informatsioon õppimise osas.*
- *Märksõnad ei vastanud ülesannetele.*

Märksõnade osas jagus tänavu võrdselt nii kiitust kui ka laimust. Märksõnade põhjalikuma lahtiseletamise teed me ilmselt ei lähe, sest nii annaksime liialt vihjeid ülesannete sisu kohta. Aga püüame hoida märksõnade arvu ning vajaliku etteõppimise mahu mõistlikes piirides, võimaluse korral uudset infot pigem ülesannete tekstidesse lisades. Samuti vaagime võimalusi ettevalmistust toetava „ELO pöhvvara“ arendamiseks. Aastal 2013 valmis žüriil graafikute koostamise õppevideo, mille kasulikkus avaldus ka tänavust millimeetripaberi-ülesannet hinnates.

❖ Ettevalmistumisega seotud probleemid – 4

- *Ajapuudus, õpetajate vähene huvi (peale meie keemia õpetaja Ülle Varese), loodusteaduste olümpiaad võiks olla hiljem, kui enamus olümpiaade juba läbi, sest see nõuab pikka ettevalmistust ja lapsed, kes käivad peaaegu igal olümpiaadil, ei jõua selleks valmistuda.*
- *Reaalainete olümpiaadid on järjestikustel nädalatel, ja õppimisele ei olnud aega piisavalt keskenduda. Olümpiaadiks valmistumise ajal tuli tegeleda koolis tavaõppega, mis häiris palju.*
- *Kuna tegelen ka paljude muude asjadega, siis ei jõudnud ma olümpiaadiks eriti õppida. Märksõnadest ja olümpiaadil osalemisest sain teada nädal enne selle toimumist. See tegi kurvaks.*
- *Valmistumiseks oli aega vähe. Mul isiklikult.*

Valikvastuste osas hinnati õpetajate roll piirkonnavoorku valmistumisel suuremaks kui kunagi varem. Tõsine probleem seostub aga õpilaste suure olümpiaadikoormusega. Loodetavasti suudab TÜ Teaduskool koostöös loodusainete olümpiaadide žüriidega saavutada järgmiseks aastaks veidi hajutatuma olümpiaadide kalendri.

❖ Sõnastus – 3

- *Liiga palju jutustavat teksti, oluline info kadus tekstiseina sisse*
- *Polnud parim sõnastus ülesannete juhendis.*
- *Segadust tekitavad ülesanded*

Sõnastuse kritiseerijaid leidis sel korral vähe, jutustava teksti küsimust kommenteerisin eespool.

❖ Varia – 6

- *Häirisid mind kaks ülesannet. [Tegu oli „Kirjasõbrale külla“ kahe alaülesandega. Neist ühe puhul oli õpilane koostanud kiiduväärselt põhjaliku, veebiallikatega toetatud analüüsi, kus seadis kahtluse alla lennukite väiksema keskkonnasõbralikkuse autodega võrreldes. Klaarisime mõlemad teemad meilivestluse käigus, nii et kumbki pool jäi lahendusega rahule.]*
- *Kahjuks tuli valida loodusteaduste ja programmeerimise vahel ja loobuda programmeerimise võistluse finaalis osalemisest, st olümpiaadid olid planeeritud samale päevale.*
- *Olümpiaad oli kell 10, s.t. pidin olema kohal 9.45. See oli natukene vara, sest oli ikkagi laupäev. Olümpiaad võiks olla rohkem päeva poole.*
- *Ma ei jõudnud olümpiaadi ajaks veel üles ärgata.*
- *Liiga konkreetseid teemasid, võiks olla üldisemad teemasid ja ülesanded.*
- *Liiga kerged ülesanded.*

Kahe reaalvaldkonna olümpiaadi langemine samale päevale on kahetsusväärne ja seda tuleks edaspidi võimaluse korral vältida. Olümpiaadi algusaeg võib sõltuvalt kohapealsete korraldajate otsusest jääda 10 ja 12 vahele – neil tasuks tõesti kaaluda hilisemat algusaega, silmas pidades kaugemate piirkondade õpilaste kohalejõudmist. Vist esimest korda meie ajaloos kurdeti ka liiga kergete ülesannete üle.

Õnneks leidis ka terve rida õpilasi, kes ei leidnud põhjust kurta millegi üle.

❖ Miski ei häirinud – 9

- *Kõik oli korras ja arusaadav.*
- *Peale iseenda mitte midagi.*
- *Miski ei olnud probleem.*

3. Mida saaksid korraldajad teha selleks, et Sinu koolist osaleks edaspidi loodusteaduste olümpiaadi piirkonnavoorus rohkem õpilasi?

ELO žürii pingutab aastast aastasse selle nimel, et loodusteaduste olümpiaad laieneks nii võistlevate õpilaste kui ka kaasatud koolide ja õpetajate arvu osas. Nii saame tõhusamalt täita [olümpiaadi juhendis](#) määratletud eesmärged. Ühelt poolt jätkame mõistagi püüdlemist võimalikult huvitava ja jõukohase ülesannetekomplekti poole. Teisalt on tähtsal kohal koolide ja õpilaste teavitamine loodusteaduste olümpiaadist kui huvitavast ja traditsiooniliste aineolümpiaadidega võrreldes „teistmoodi“ võimalusest oma loodusteaduslikke teadmisi ja nutikust proovile panna. Selleks oleme avaldanud infoartikleid maakonnalehtedes (tänavuse piirkonnavooru eel ajalehtedes „Pärnu Postimees“, „Koit“, „Raplamaa Teataja“ ja kahes keeles ajalehes „Põhjarannik“), saatnud teavituseid koolidesse ning arutanud osavõtu edendamise võimalusi piirkondlike korraldajatega. Kaalume võimalusi vähem aktiivsetes maakondades loodusainete õpetajatele ELO infopäevade korraldamiseks ning olümpiaadi veebikanalitesse ettevalmistust toetavate materjalide lisamiseks. Veel ühe osavõttu edendava abinõuna otsustas žürii alates järgmisest aastast kaotada õpilastelt ja õpetajatelt kriitikat pälvinud sünniaasta-põhise osavõtupiirangu, **võimaldades nii piirkonna- kui ka lõppvoorus osaleda kõigil 8. klasside õpilastel.**

Sel aastal otsustasime küsida osavõtu kasvatamise alast nõu ka osavõtjatelt endilt. See samm õigustas end igati, sest laekus hulk väärt ideid ja mõttearendusi. Aitäh kõigile 48 õpilasele, kes oma arvamuse välja ütlesid!

❖ Parandada teavitustööd – 19

- Saata loodusainete õpetajatele motiveerivaid kirju ja pilte, kus kirjutatakse nõ boonustest, mis olümpiaadiga kaasnevad (uued kogemused; uued sõbrad; kui hästi läheb, saab välismaale reisida; jne). Õpetajad omakorda innustavad sellega oma õpilasi.
- Motiveerida õpetajaid, võimalusel saata kooli spetsialiste, kes tutvustavad seda olümpiaadi, ja piirkondades võiksid olla õpetajad, kes lastele materjale jagavad ja küsimustele vastavad.
- Tekitada õpilaste hulgas huvi loodusteaduste vastu ja vastata õpilaste küsimustele ning loodusteaduste olümpiaadi rohkem tutvustada klassis õpilastele.
- Reklaamida võistlust rohkem, kutsuda õpilasi tervest Eestist kokku ülesandeid lahendama.
- Seda saaks levitada rohkem õpetajate seas, et nad kutsuksid õpilasi seda proovima.
- Teha rohkem teavitust. Kodulehel võiks olla rohkem harjutavaid ülesandeid.
- Rohkem julgustada ka nooremaid, et lihtsalt kogemust saada. :)
- Motiveerida õpilasi ja informeerida neid varem. **(Varasema teavituse kohta oli veel 3 soovitus.)**
- Rohkem propageerida meedias.

Žürii poolt piirkondades ja koolides arendatavale teavitus- ja koolitustööle seavad kahjuks oma piirid rahaliste vahendite nappus ning žürii liikmete rohked ülikooliga seotud kohustused. Aga püüame õpilaste soovitatud tegevusi jõudumööda arendada.

❖ Ülesanded lihtsamaks – 16

- Natukene kergemaid ülesandeid, pidin laenutama 9. klassi raamatuid, et õppida olümpiaadiks.
- Teha klasside kaupa erinevad ülesanded (nagu keemia, geograafia jt olümpiaadidel).
- Ülesanded võiksid olla seotud koolis õpituga, et ei peaks palju juurde õppima. **(2 soovitajat.)**
- Lihtsamad teemad kutsuvad lahendama, mitte ei hirmuta ära.
- Lihtsamad ülesanded, aga tegelikkuses tunduvad rasked.
- Teha teemad lihtsamaks ja arusaadavamaks.

❖ Rohkem aega või lühem töö – 6

- Ja see võiks ka aidata, et olümpiaad oleks lühem või hõlmaks vähem teemasid.
- Rohkem aega, väiksem töömaht...

Ülesannete raskusastme langetamisega seotud küsimusi on eespool juba käsitletud. Tõenäoliselt järgmistel aastatel olümpiaaditöö tervikuna enam lihtsamaks ei muutu, sest see seaks juba kahtluse alla parimate veenva eristamise, mis ju siiski ka üheks olümpiaadide eesmärgiks on. Klasside kaupa erinevate ülesannete koostamist oleme arutanud, aga kahjuks käib see žüriile praegu üle jõu. Küll aga püüame, nagu öeldud, rakendada abinõusid, et saavutada ülesandekomplekti mõistlik maht.

❖ Olümpiaad huvitavamaks – 4

- *Teha olümpiaad huvitavaks, et need, kes käisid, hakkaksid sellest rääkima ning teistel õpilastel tekib kadedus, et need, kes käisid, said huvitavaid asju teada.*
- *Ma arvan, et osalemine jääb ikkagi õpilase otsuseks, aga võiks panna huvitavaid teemasid.*
- *Teha huvitavam olümpiaad – et ei tuleks vaid kirjutada, vaid oleks ka midagi praktilist.*

Järjest huvitavama olümpiaadi tegemine kuulub kahtlemata žürii sihtide hulka. See tähendab mitmekesiseid, elulisi, parajalt keerulisi ja pigem loodusteaduslikke üldpädevusi kui faktiteadmisi nõudvaid, loodusteadusi loomulikult viisil ühendavaid ülesandeid.

❖ Teha olümpiaad koolipäeval – 3

- *Võib olla aitaks see, kui olümpiaad ei oleks laupäeval, kuigi minul endal on ükskõik.*
- *Korraldamine koolipäeval tekitaks ka ilmselt rohkem osalejaid.*

Olümpiaadi korraldamine koolipäeval on problemaatiline kahel põhjusel. Esiteks jäävad osalejad siis õppetööst rohkem maha. Teiseks toimuvad piirkonnavoored üle Eesti reeglina koolides, kus on raske leida koolipäeval sobivaid vabu ruume ja järelevaatajaid, samuti võib lahendajaid häirida vahetundide müra. Aga kaalume siiski seda võimalust ja püüame uurida vastavaid väljavaateid.

❖ Laiendada osavõtu vanusepiire – 2

- *(V) Tahaksin väga, et korraldajad lubaksid järgmisel aastal osaleda vanematel õpilastel. On osalejaid, kellel on sünnipäev detsembris, aga vanusepiirang ei luba neid järgmisel aastal osalema. Aga nad väga tahavad veel osaleda, kuna neile meeldis.*
- *Laiendada vanusepiire (kaasata nooremaid ja vanemaid õpilasi).*

Vanusepiiride laiendamine on olnud ELO žüriis pikaajaline arutelude teema. Senine osavõtu kord jättis ELOlt kõrvale need 8. kl õpilased, kelle 15. sünnipäev jäi eelmise aastanumbri sisse. See rahvusvahelise olümpiaadi IJSO statuudil põhinev säte on osavõtjate ja piirkondlike korraldajate hulgas korduvalt taunimist leidnud, kuna osa õpilasi sai ELOI osaleda vaid 7. klassis, kus keemiat ja füüsikat veel ei õpitagi. Nagu juba mainitud, otsustas žürii selle vastuolulise piirangu aastast 2016 kaotada. Tõsi, IJSO võistkonda saavad edaspidigi kandideerida vaid „õige“ sünniaastaga õpilased. Teistele jääb aga võimalus pääseda järgmisel kevadel Euroopa Liidu loodusteaduste olümpiaadile (EUSO). Muudatus ei puuduta tublisid 7. klasside õpilasi, kes väärtuslikke kogemusi järgmiseks aastaks. Samuti võivad jätkuvalt osaleda ka vähesed sobiva sünniaastaga 9. kl õpilased. Loodame, et see muudatus võimaldab paljudel tublidel õpilastel ennast tulevikus ELOI vääriliselt proovile panna.

❖ Varia – 6

- *Öelda kindlad teemad, millele tuleks rõhku panna, ning ebavajalik välja jätta.*
- *Andke palun ruuduline paber lahendamiseks.*
- *Võimaldada vaheaeg.*
- *Ma ei usu, et teised tahaksid väga osaleda. Ma arvan, et nad ei viitsiks.*

Märksõnade täpsustamine (samal ajal mitte liialt ette üteldes) on kindlasti siht, mille poole püüelda. Samas tehti ka spetsiifilisi ettepanekuid, mille rakendamine vaevalt et osalust mainimisväärselt kasvataks. Ruudustikku oleme vastamisala taustana varem korra kasutanud, aga kõikuva printimise kvaliteedi tõttu piirkondades sai tulemus liialt ebaühtlane. Vaheaja võimaldamine seonduks erinevate riskidega, mistõttu seda olümpiaadidel üldiselt ei rakendata.

4. Siin saad soovi korral täpsustada oma eelnenud valikvastuseid

Vastuste täpsustamise võimalust kasutas kuus õpilast. Neist viie puhul oli tegu kriitika ja soovitustega žüriile.

- *II-6: märksõnad oleks võinud olla selles mõttes lihtsamad, et (kaheksanda klassi) õpilane neist paremini aru saaks.*
- *Libateaduse ülesandes oli liiga palju juttu ja liiga suur teema.*
- *II-9: täpsemalt võiks piirkonnavoore toimuda esmaspäeval, sest siis on lapsed saanud nädalavahetusel end välja puhata ning ka ise võtta aeg kordamiseks. Mõlemad piirkonnavoored, kus olen käinud, on olnud laupäev või reede ning ma tunnen, kuidas tahaksin parem kodus olla ja välja magada end rasket nädalast. Ehk kõik koolilapsed on nädala lõpuks väsinud.*

Neid teemasid olen eespool juba kommenteerinud.

- *Mitte anda miinuspunkte vale vastuse eest.*

Miinuspunktide andmine aitab vältida olukorda, kus õpilane märgib kiiruga huupi vastuseid, lootuses, et ehk läheb midagi täppi. See annaks talle ebavõrdse eelise nende lahendajate ees, kes on kulutanud aega ja näinud vaeva õigete vastuste väljanuputamiseks. Üldisemalt on nii keemia, füüsika kui ka bioloogia küllaltki rangete reeglitega valdkonnad, kus huupi pakkumisele eriti kohta ei leidu – kõik valikud peaksid olema võimalikult hästi põhjendatud. Vastasel korral ei annaks uuringud mõistlikke tulemusi ja halvemal juhul võib „hea õnne peale“ katsetades isegi õnnetus juhtuda. Miinuspunktide eesmärgiks on saavutada olukord, et huupi vastates on õpilase tõenäoliseks tulemuseks null punkti. Miinustesse me kellegi osaülesannete skooore sel aastal ei lasknud.

- *Paljud ei julge lihtsalt tulla, kuna kardavad viimaseks jääda.*

Enam kui 300 õpilase konkurentsis viimaseks jäämist ei ole kindlasti põhjust karta, eeldusel et õpilane on loodusteadustes üle keskmise tubli ning jõudnud ka märksõnade põhjal ettevalmistusi teha. Alati on leidunud neidki, kes tulevad olümpiaadile „mütsiga lööma“ – võimalik, et lootuses reedel koolist vabaks saada. Õpilaste jaoks, kes lõppvooru ei pääse, on piirkonnavoorus siiski ka tunduvalt rohkem võita kui kaotada: täienevad loodusteaduslikud teadmised, saab proovile panna oma nutikust ja võrrelda loodusteaduste-alaseid võimeid koolikaaslastega.

Oluline on ka lisada, et žürii ei avalda täielikku tulemuste tabelit koos nimedega, vältimaks kehvemini esinenud õpilaste piinlikku olukorda seadmist. Üldistes tulemuste tabelites kasutame selle asemel võistlejakoode.